

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

(Danıştay'ın İptal Kararı Üzerine Verilen)
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/2/Y.T.-00/7 (Soruşturma)

Karar Sayısı : 06-36/463-125

Karar Tarihi : 26.5.2006

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Mustafa PARLAK

Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: Şahin YAVUZ, Orçun SENYÜCEL

C. ŞİKAYET EDEN: Hüseyin ERPINAR

20 Erpinar Kuyumculuk, Altay Mahallesi
Şadırvan Meydanı, No:20 Turgutlu/Manisa

D. KARŞI TARAF : Turgutlu Sarraflar ve Kuyumcular Derneği

Yaşar Kuyumculuk Altay Mahallesi
Tuhafiyeciler Cad. No:14 Turgutlu/Manisa

E. DOSYA KONUSU: Rekabet Kurulu'nun 26.3.2002 tarihli, 02-16/176-70 sayılı Kararı'nın iptaline ilişkin Danıştay 13. Dairesi'nin 10.10.2005 tarih ve 2005/1049 E., 2005/4932 K. sayılı Kararı üzerine soruşturmaya konu Turgutlu Sarraflar ve Kuyumcular Derneği (TSKD)'nin, altın satışına ilişkin koşulları belirlemek ve bu koşullara uymayan sarraflara çeşitli yaptırımlar uygulamak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (Kanun)'u ihlal eder nitelikteki eylemlerinin yeniden değerlendirilmesi.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ

Şikayet dilekçesinde;

- TSKD'nin, altın alış ve satış fiyatını belirleyerek fiyatları kontrol altında tutmaya çalıştığı,
- 40 - belirlenen liste fiyatına uymayanların ürünlerinin alınmaması, nakde dönüştürülmemesi, kendisi ile alış-veriş yapılmaması gibi çeşitli yaptırımlar uygulanarak ticaretlerine engel olduğu ve dolayısıyla rekabetin engellendiği,
- Üye olmayanlara dernek tarafından üye olmaları yönünde baskı yapıldığı,

- TSKD'nin 2908 sayılı Dernekler Kanunu'na aykırı eylemleri nedeniyle, konunun ayrıca Turgutlu Cumhuriyet Başsavcılığı'na ve 21.4.2000 tarihinde Turgutlu Kaymakamlığı'na bildirildiği belirtilmektedir.

50

G. DOSYA EVRELERİ

Rekabet Kurumu kayıtlarına 21.8.2000 tarih ve 3536 sayı ile giren Hüseyin Erpınar imzalı şikayet dilekçesi üzerine Rekabet Kurulu 3.10.2000 tarih ve 00-37/414-231 sayı ile önaraştırma yapılmasına karar vermiştir. Yapılan önaraştırma sonucunda hazırlanan 16.11.2000 tarih ve D3/2/Y.T-00/7 sayılı Önaraştırma Raporu, Kurul'a sunulmuştur. Kurul'un 23.11.2000 tarih ve 00-46/490-268 sayılı kararında, Kanun'un 3. maddesi çerçevesinde bir teşebbüs birliği olan ve rekabeti kısıtlayıcı nitelikteki karar ve eylemleri mezkur yasa kapsamında olan TSKD'nin, altın satış koşullarını belirlemek suretiyle Kanun'u ihlal ettiği yönünde ciddi ve yeterli delillerin bulunduğu kanaatine varılarak söz konusu dernek hakkında soruşturma açılmasına karar verilmiştir. Kanun'un 43/2. maddesi uyarınca hakkında soruşturma açılan tarafa bildirim yapılmış ve tarafın ilk yazılı savunması alınmıştır. Kurul'un 22.5.2001 tarih ve 01-24/226-M sayılı kararı ile; yürütülmekte olan soruşturmanın süresi 6 ay uzatılmıştır.

60

Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan 22.11.2001 tarih ve SR/01-8 sayılı Soruşturma Raporu, Kanun'un 45. maddesi uyarınca TSKD'ye tebliğ edilmiştir. İlgili teşebbüs birliğinin ikinci yazılı savunması, 25.1.2002 tarih ve 466 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. İkinci yazılı savunma üzerine Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan 11.2.2002 tarih, 359 sayılı Ek Görüş TSKD'ye tebliğ edilmiştir ve ilgili teşebbüs birliğinin bu Ek Görüş'e ilişkin savunması 26.2.2002 tarih ve 893 sayılı yazı ile Kurum kayıtlarına girmiştir.

70

Yürütülen soruşturmaya ilişkin olarak, Kurul 26.3.2002 tarihinde 02-16/176-70 sayılı nihai kararını vermiştir.

80

Gerekçeli karar taraflara 21.1.2004 tarihinde tebliğ edilmiştir. Taraflar gerekçeli kararı 22.1.2004 tarihinde tebellüğ etmiştir. TSKD ve yönetim kurulu üyeleri, Danıştay'da süresi içinde dava açmıştır. Danıştay 13. Dairesi 10.10.2005 tarih ve 2005/1049 E., 2005/4932 K. sayılı Kararı'nda; soruşturmayı yürüten Kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılarak oy kullanmasının hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle, 26.3.2002 tarihli, 02-16/176-70 sayılı Rekabet Kurulu Kararı'nın davacılara ilişkin kısımlarının iptalini hükme bağlamıştır. Kurul, bunun üzerine mevcut dosya üzerinden yeniden karar verilmesini teminen gerekli hazırlık çalışmalarının yapılmasına ve konunun kurul gündemine getirilmesine karar vermiştir.

90

Dosya üzerinde yapılan değerlendirmeler ışığında düzenlenen 22.5.2006 tarihli yönetici özeti 24.5.2006 tarihli, REK.0.07.00.00-110/113 sayılı Başkanlık önergesi ile Rekabet Kurulu ilk inceleme, önaraştırma ve soruşturmaya ait tüm savunma, ek savunma, raporlar, Danıştay'ın iptal kararı, tüm dosya münderecatında yer alan bilgi

ve belgeleri inceleyerek, 26.5.2006 tarih ve 06-36/463-125 sayılı nihai kararını vermiştir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili yönetici özetinde; soruşturma sürecinde elde edilen bilgi ve belgeler ışığında, Soruşturma Raporu'nda verilen sonuçlarda herhangi bir değişikliğe gidilmesine gerek olmadığı ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

100

I.1. Hakkında Soruşturma Yapılan: Turgutlu Sarraf ve Kuyumcular Derneği

110

2908 sayılı Dernekler Kanunu'na uygun olarak kurulmuş olan TSKD, 4054 Sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde "teşebbüslerin belirli amaçlara ulaşmak için oluşturduğu tüzel kişiliği haiz ya da tüzel kişiliği olmayan her türlü birlikler" olarak yapılan tanım çerçevesinde bir teşebbüs birliğidir. Turgutlu'da faaliyet gösteren hemen hemen tüm sarraf ve kuyumcular bu Derneğe üyedir. Kuruluş Tüzüğünde yer aldığı şekliyle, Dernek üyeleri arasında dayanışmayı sağlamak, üyelerin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek, meslek onurunun korunması, mesleki sorunların çözülmesi gibi amaçlar gütmektedir.

I.2. Elde Edilen Bulgular

I.2.1. Dernek Kayıtları

120

Şikayetçi Hüseyin Erpınar; iddialarına ilişkin olarak Derneğin 17.3.1999 tarihli Yönetim Kurulu Toplantısı'na atfen üyelerine dağıtılan 20.3.1999 tarihli "Sevgili Meslektaşlarımız" başlıklı mektubu şikayet dilekçesine ek olarak sunmuştur. Bu belgede şu ifadeler bulunmaktadır:

"... Eski yönetimin uygulamış olduğu protokol şartnamesinde kalıplara aynen uyularak bazı maddelerin günümüz şartlarına ve sarrafların menfaatleri gözönünde bulundurularak değiştirmesine karar verilmiştir. Bu maddeleri sizlere şöyle sıralıyoruz.

130

1. Öncelikle altın fiyatları belirli milyemlere oturtularak otomatik hale getirilmiştir.
2. (...)
3. Vitrinlerimizde sattığımız altınlar belirli kalıplara sokularak bunları şöyle sıralayabiliriz.

a- markası ve çeşidi ne olursa olsun bütün 14 ayar pres bilezik ve setlere Etiket+0,270 milyon, bütün taşlı bilezik ve setlere Etiket+0,460 milyon işçilik konulacaktır.

b- 18 ayar kösteklerin fiyatı Etiket+200,000 TL dir.

c- Saatlerin her türü ve markasına % 40 kar konularak satış yapılacaktır.

140 4. Yapmış olduğumuz bu düzenlemelerin hepimiz için hayırlı olacağına inanarak bunları takip etmek de hepimizin görevidir. Biz yönetim kurulu olarak almış olduğumuz kararların arkasındayız. Elimizden geldiğince kurallara uyulup uyulmadığını denetlemeye çalışacağız. Fakat bu görev hepimizin görevidir. Sizler de hem bizleri, herkes de birbirini denetlemeye yetkilidir. Bu konuda yönetim kurulu ile birlikte hareket edilir.

150 5. Bütün arkadaşların akıllı ve bilinçli kişiler olduğunu biliyoruz ve yukarıda sıralamış olduğumuz kaide ve kurallara harfiyen uyacağını düşünerek hiç kimsenin cezai bir işleme maruz kalmasını istemiyoruz. Herhangi bir arkadaşımızın aldığı cezanın bir hafta içinde ödenmesi gerekmektedir. Caydırıcı olması açısından cezalar konusu yeniden düzenlenmiştir. Buna göre;

- a. Birinci cezada 10,00 gr has altın
- b. İkinci cezada 20,00 gr has altın
- c. Üçüncü cezada 30,00 gr has altın
- d. Dördüncü cezada senet tahsilatı ve ihraç

160 Derneğimize üye olup da senet vermeyen arkadaşlar da en kısa zamanda dernek başkanlığına gelerek diğer kişiler gibi senet vermesi gerekmektedir. Senet vermeyen arkadaşların durumları tekrar gözden geçirilecektir. Aynı zamanda şu ana kadar dükkan açan yeni arkadaşlarımızdan daha önce aldığımız karar gereği 100,00 gr has altın alınmasına bu tarihten itibaren dükkan açarak derneğimize üye olan arkadaşlardan 500,00 gr altın alınmasına karar verilmiştir.

170 6. Önümüzdeki hafta içerisinde Derneğimize üye veya üye olmayan arkadaşların durumları incelenerek uyum sağlamayan arkadaşlar için yaptırımları en katı şekliyle uygulanacaktır. Bu nedenle yönetim kurulumuz çalışmalarını sürdürmekte ve yaptırımların uygulanacağı kişileri belirlemektedir."

Diğer yandan raportörler tarafından yapılan yerinde incelemelerde, dernek yönetim kurulu karar defteri ve ilgili diğer belgeler incelenmiş ve gerekli görülenlerin örneği alınmıştır. Alınan bu belgelerde geçen bazı ifadelere aşağıda yer verilmiştir:

180 - 31.5.1995 tarihli Yönetim Kurulu Toplantısı'na ilişkin kararda aynen şu ifadeler yer almaktadır: "...a. fiyat birliği sağlanması için üyelerin vitrinlerinde derneğe kayıtlı olduğunu tevsik eden yazı ile fiyat miktarını gösterir panonun yapılıp belirli sırayla üyelere dağıtılmasına, b. yol boyunca fiyatları deşifre eden panoların yaptırılmasına karar verilmiştir."

- 6.11.1997 tarihli ve dönemin Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Kaplan imzalı "esnaf arkadaşların dikkatine" başlıklı bir yazıda aynen; "...Esnafın etiket fiyatlarına ne derecede uyup uymadıklarının tespiti için çarşı içerisinde müşteri şeklinde eleman

dolaştırılmaktadır. Yapılan tespitte gerekli cezai uygulamaya itiraz hakkınız yoktur..." ifadesi yer almaktadır.

- 10.10.1997 tarih ve 64 sayılı Yönetim Kurulu Toplantısı'na ilişkin karar metninde ise şu ifadeler bulunmaktadır:

190 "...dernek üyeleri arasında yapılan ve üyelerce imza ve teminat altına alınan Ana Sözleşmeyle şekle bağlanan kurallara uymayan üyeler hakkında aşağıdaki kararların alınmasına ve bu protokol gereği cezai işlemin yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

1. Üye Tefik Berri Ata hakkında yönetim kurulunun yetkisinde olan fiyatların kurallar dışında ifşa edilmesi ile gün boyunca bunun devam edilmesinden dolayı ana sözleşmenin cezai şartının A ve B bendini birlikte uygulanarak 30 gram altınla (bedeli ile) cezalandırılmasına ve bu cezanın tahsiline ve güçlük çıkarılırsa teminatının tahsil edilmesine,

200 2. Üye Ali Sazalan hakkında, 27.9.1997 tarihindeki nöbetinde fiyat dağıtımında hata yaptığı ve üyeler arasında ihtilafa neden olduğu gerekçesiyle dinlenen savunmasında ihmal ve hatası sonucunda ana sözleşmenin cezai şartının A bendi ile kendisine 10 gram altın cezasının uygulanmasına ve bu cezanın tahsiline, tahsilde güçlük çıkarırsa teminatın tahsiline,

3. Üye Zühtü Mengutemür hakkında, dernek üyeleri arasında yapılan ana sözleşme hükümlerine uymadığı, diğer üyeler hakkında müşteri-satıcı ilişkisinin zedelendiği nedeniyle ana sözleşmenin cezai şartının a bendinin uygulanarak 10 gram altın bedelinin tahsiline tahsilde güçlük çıkarıldığında protokol gereği tahsiline,

210 4. Üye Özgür Asıl hakkında, diğer üyenin müşteri ilişkisini zedelediği ve yanlış fikir uyanmasına neden olduğu gerekçesiyle 10 gr. Altın bedeli ile cezalandırılması ve tahsiline,

5. Üye Mehmet Zincir hakkında, dernek yönetim kurulu kararlarına uymadığının tesbiti ve kendisinde kabulüyle sabit olduğundan hakkında 10 gr ceza uygulanmasına ve tahsiline oybirliği ile karar verilmiştir. "

220 İlgili karar incelendiğinde, üyelerden Tefik Berri Ata'ya açıkça fiyat listesine bağlı kalmadığı için ceza kesilirken, diğerlerine farklı ama belirgin olmayan nedenlerle ana sözleşmeye dayanarak ceza kesildiği anlaşılmaktadır. Daha sonraki kararlarda benzer şekilde ana sözleşmeye uyulmadığı gerekçesiyle çeşitli cezai yaptırımlar uygulanmıştır.

230 Dernek Yönetim Kurulunca kesilen bu cezalardan, 10.10.1997 tarihinde Ali Sazalan'a ve 11.11.1997 tarihinde Furkan Simav'a kesilen cezanın 30.3.1998 tarihinde tahsil edildiği ve 2.11.1999 tarihinde Kutlu Erbaş, Ekrem Zincir, Niyazi Simav, Tefik Berri Ata, Mehmet Bozkurt, M. Ali Orkun'a kesilen cezaların 19.11.1999 tarihinde 63 ila 68

arasında sıra numaralı makbuzlar karşılığı tahsil edildiği anlaşılmaktadır. Bunlar dışında diğer cezaların tahsil edildiğine ilişkin Dernek defterlerinin gelir bölümlerinde ya da bağış makbuzları arasında herhangi bir kayda rastlanmamıştır.

I.2.2. Mahkeme İfadeleri

240 Şikayetçi Hüseyin Erpınar'ın Turgutlu Kaymakamlığı'na yaptığı şikayet üzerine Dernek yöneticileri hakkında haksız rekabet teşkil edecek eylemde bulunmak iddiasıyla da Turgutlu Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2000/305 Esas sayılı dava dosyasının 11.5.2000 tarihli duruşmasında yönetim kurulu üyesi Tevfik Berri Ata sanık sıfatıyla verdiği ifadesinde "...dernek üyeleri aldığımız kararlara rıza göstermektedirler, biz hem dernek üyesi sarrafları hem de mal satmaya gelen toptancıları denetleriz, müşteki dernek üyesi değildir ve bizim belirlediğimiz fiyatlara karşı çıkmaktadır..." diyerek fiyat tespiti yapıldığını kabul etmektedir.

Tanık olarak dinlenen Hasan Mengütemür duruşmada tekrar ettiği polise verdiği ifadesinde

250 "...Dernek üyeleri tarafından bir milyar tl.lik senet alındığını biliyorum. Bunun nedeni de fiyat birliğine uymayan kişiler tespit edildiği takdirde 10.gr. has altın, tekrarında 20 gr. has altın cezasını derneğe verildiğini, altın pazarlamacıları dernek üyesi olmayan sarraf ve kuyumculara girdikleri takdirde, dernek üyeleri ile alışverişi yasaklanıyor ve diğer üyelere alışveriş yapamıyor."

şeklinde beyanda bulunmuştur.

Mahkemede tanık sıfatıyla ifade veren diğer kişiler de benzer doğrultuda beyanda bulunmuşlardır.

I.2.3. Delil Olarak Sunulan Kaset

260 TSKD'nin 3.2.2000 tarihli toplantısındaki konuşulanlara ilişkin olarak bir kaset ve buna ilişkin döküm gönderilmiştir. Ayrıca, bu kaset mahkemeye de delil olarak sunulmuş ve mahkemece bilirkişi aracılığıyla çözümü yaptırılmıştır.

270 Kasette yer alan konuşmalarda, Dernek tarafından belirlenen fiyat listelerine üyelerin uyma konusunda göstermeleri gereken hassasiyet vurgulanmakta ve bazı üyelerin uymadıkları konusunda duyulan kaygılar dile getirilmektedir. Bu toplantı sırasında dernek fiyatlarına uyulmaya devam edilip edilmeyeceği sorulmakta ve yapılan oylamada Dernek fiyatlarına uyum konusunda görüş birliğine varılmaktadır. Toplantı sırasında bu karara rağmen üyelerin dernek fiyatlarına uymalarının nasıl sağlanacağı tartışılmakta ve nasıl bir kontrol mekanizması oluşturulacağı konusunda fikir alışverişinde bulunmaktadır. Dernek başkanı çeşitli üyelerine bağış adı altında ceza kesildiğini, ancak bunun çok fazla işe yaramadığını ifade etmektedir. Bu bağlamda, daha önce Dernek tarafından belirlenen fiyatlara tüm üyelerin uyumunu sağlamak için getirilen senet alma yolunun yetersiz olduğu vurgulanmakta ve daha sert yaptırımlar olması gerektiği belirtilmektedir.

I.2.4. Yerinde İnceleme

280 Raportörlerce 17.4.2001 tarihinde yapılan yerinde incelemede, Dernek Başkanı Zeynel Yaşar ile görüşülmüştür. Ayrıca Dernek üyesi sarraflar örnekleme yöntemiyle dolaşmıştır. Tüm üye sarrafların camlarında Dernek tarafından hazırlanan ve bastırılan fiyat listelerinin olduğu raportörler tarafından belirlenmiştir. Bazı üyelere alınan matbu listelere göre, yerinde incelemenin yapıldığı tarih itibarıyla, fiyat listesi Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Fiyat Listesi

	TKSD
22 Ayar	9600 + İşçilik
18 Ayar	7500+ İşçilik
14 Ayar	6000+ İşçilik

290 Bu çerçevede, Dernek tarafından hazırlanan fiyat listelerinin tüm üyelere dağıtıldığı ve üyelerin bu listeleri dışarıdan müşteri tarafından görülecek şekilde asarak listeye uyum sağladıklarını göstermek durumunda kaldıkları anlaşılmaktadır.

I.3. Yanıltıcı Bilgi Verilmesi

Önaraştırma döneminde Raportörlerce 24.10.2000 tarihinde yapılan yerinde inceleme sırasında, Dernek yönetim kurulu kararlarında atfedilen "ana sözleşme (protokol şartnamesi)" metni bulunamamış, ilgili belge 30.4.2001 tarih ve 982 sayılı yazı ile istenmiştir. Bu yazı üzerine "Ana Sözleşme" başlığını taşıyan bir metin 4.5.2001 tarihinde Kurum'a gönderilmiştir.

Gönderilen sözleşmenin tarihi belli değildir ve belgenin tarihine ilişkin raportörlerin sorularına çelişkili yanıtlar verilmiştir. Diğer yandan "ana sözleşme" olarak gönderilen metnin maddeleri incelendiğinde, "...Dernek’çe çeşitli Türkiye Borsalarında (İstanbul-İzmir-Manisa) alınan günün altın fiyatlarını sarraf esnafının ve halkımızın bilgilerine sunmak ve bilgilendirmek" olarak ifade edilen hüküm dışında Dernek tarafından altın fiyatlarının belirlenmesine ve bu fiyatların altında yapılan satışlara yasak getirilmesine ilişkin hiç bir hüküm içermemektedir.

310 Öte yandan yukarıda ele alınan "Sevgili Meslektaşlarımız" başlıklı mektupta yer alan "...Eski yönetimin uygulamış olduğu protokol şartnamesinde kalıplara aynen uyularak bazı maddelerin günümüz şartlarına ve sarrafların menfaatleri gözönünde bulundurularak değiştirilmesine karar verilmiştir. Bu maddeleri sizlere şöyle sıralıyoruz..." ifadesi çerçevesinde geçmişteki yönetimlerce hazırlanan ve üyelere kabul edilen bir sözleşmenin (protokol) maddelerinin değiştirildiği anlaşılmaktadır. Bu mektupta açıklanan ve eklendiği ya da gözden geçirildiği ifade edilen maddelerin tamamı altın satış fiyatlarının tespitine ilişkindir. Ancak Dernek tarafından "Ana Sözleşme" adı altında gönderilen metin, söz konusu mektupta yapıldığı ifade edilen değişiklikleri ve içeriği taşımamaktadır.

320

I.4. Savunmalar ve Bunlara İlişkin Değerlendirmeler

TSKD'ye yöneltilen suçlamaları ve Dernek tarafından bunlara ilişkin yapılan savunmaları iki temel başlık altında toplamak mümkündür. Bunlardan ilki Derneğin altının alış-satış fiyatlarını belirlemeye dönük eylem ve işlemlerinin rekabeti kısıtladığı, diğeri ise Kurum'a gönderilen ana sözleşme olarak adlandırılan metnin, yönetim kurulu kararlarında atıfta bulunulan "ana sözleşme" ya da "protokol şartnamesi"nden farklı olduğu ve bu yolla yanlış ya da yanıltıcı bilgi verildiğidir.

330 Derneğin ilk suçlamaya yönelik savunması genel olarak değerlendirildiğinde, alınan kararlar reddedilmemekte ancak, amacın rekabetin sınırlandırılması değil fiyatın belirli bir sınırın altına düşmesinin önlenerek zayıf yapıdaki sarrafların korunması ve halkın bilgilendirilmesi olduğu ileri sürülmektedir. Bu itibarla, mektubun dernek yönetiminin hiçbir yaptırımını bulunmayan, karar dahi almayan üyelerine göndermiş bulunduğu yazılar olduğu iddia edilmektedir. Ancak, ilgili mektup incelendiğinde içerdiği ifadelerin temenni olamayacak kadar kesin olduğu, yapılan savunmanın aksine Dernek yönetiminin fiyat birlikteliğini sağlamak için ortaya koyduğu kararlılığı ifade eden ve bu kararlara uyulmaması halinde yaptırımlar öngören bir metin olduğu görülmektedir.

340 Diğer yandan Dernek, üyelerine ceza kesilmediğini savunmaktadır. Oysa yönetim kurulu kararlarındaki ifadelerde üyelere Dernek kurallarına uyulmadığı gerekçesiyle ceza kesildiği açıkça belirtilmektedir.

Dernek tarafından yanlış ya da yanıltıcı bilgi verildiği iddiasına yönelik savunmada ise bu iddia reddedilmekte ve gönderilen metnin doğru metin olduğu ileri sürülmektedir. Ancak bu savunma, yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde kabul edilmemiştir.

J. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

350 Kanun'un 4. maddesi, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüs birlikleri karar ve eylemlerini yasaklamaktadır.

23.10.2000 ve 17.4.2001 tarihlerinde TSKD'de yapılan yerinde incelemelerde bulunan belgelerden ve şikayetçi Hüseyin Erpınar'a ait başvuru dosyası ekinde bulunan bilgi/belgelerden, söz konusu Derneğin, üyeleri arasında bir fiyat birlikteliği sağlamaya çalıştığı görülmektedir. Yazılı savunmada geçen "fiyat tespiti denen belirli fiyatın altına düşürülmemesi olayı Derneğin, ekonomik gücü zayıf olan üyelerinin korunması ve kollanması amacına yöneliktir. Derneğin kartelleşme diye bir çalışması yoktur. Bundan aynı zamanda tüketiciler de faydalanmaktadırlar." şeklindeki ifadeden de, hakkında soruşturma yürütülen Derneğin üyeleri olan teşebbüslerin uygulayacağı fiyatlar üzerinde etkide bulunduğu ya da bulunmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Yerinde inceleme esnasında, bir kısım dernek üyesi ile yapılan görüşmelerde de bu durum teyit edilmiştir.

Teşebbüs birliklerinin üyeleri üzerinde bağlayıcı olmayan tavsiye niteliğindeki kararlarının rekabet hukuku içindeki yerinin ne olduğu hususu üzerinde durulması gerekmektedir. Mevaz Rekabet hukuku mevzuatında, teşebbüs birliklerinin üyeleri 370 üzerinde bağlayıcılığı olmayan tavsiye niteliğindeki kararları, bu karara üyelerin uyumu sonucunda rekabet üzerinde önemli bir etki oluşmuşsa yasak saymaktadır. Kaldı ki hakkında soruşturma yapılan dernek, üyelerinin uygulayacağı fiyatı tavsiye etmekten öte belirleyici ve uyulmaması halinde müeyyide uygulanması şeklinde zorlayıcı bir davranış içerisindedir. Mevcut delillere göre, bu davranışa uymayanlara müeyyide (para cezası) uygulanmıştır. Müeyyide uygulanmadığı yolundaki savunmanın kabulü halinde dahi teşebbüs birliğinin davranışı sonucunda, üyeleri olan teşebbüslerin kendilerini bu karara uymak zorunda kabul etmeleri veya hiç değilse karara uyma yolunda davranış sergilemeleri (dernek tarafından gönderilen fiyat listelerini işyerlerinin görünür bir yerine asmaları) kararın piyasada kısmen de 380 olsa etki doğurmuş olduğunu göstermektedir.

Diğer yandan ilgili piyasa oldukça şeffaftır ve tamamen homojen ve fiyatları dünya borsalarına bağımlı bir ürün olan altından oluşmaktadır. Altının önemli bir miktarı yatırım amaçlı alındığından, piyasada faaliyet gösteren teşebbüsler bakımından aşırı fiyat farklılıklarının varlığı beklenmemektedir. Turgutlu ilçesi coğrafi bakımdan Manisa'ya 20 dk. ve İzmir'e 40 dk.'lık uzaklıkta bulunduğu tüketiciler, fazla bir masrafa katlanmadan rahatlıkla buralardan da alım yapabilme olanağına sahiptir. Piyasanın bu özelliklerinden dolayı, sarraf ve kuyumcuların biraraya gelerek kartel oluşturmaları ve rekabetçi fiyatların çok üzerinde satış fiyatı belirlemeleri olası değildir. Bununla birlikte, mevcut bilgi/belgelerden tespit edilen TSKD'nin aşırı fiyat belirlemekten ziyade, altının satış fiyatının belirli bir fiyatın altına düşmesini önlemeye ve fiyat farklılıklarının giderilerek bir fiyat birlikteliği sağlamaya yönelik eylemleri rekabeti sınırlama amacı taşımakta ve Kanun'un 4. maddesi kapsamında yasak sayılmaktadır. 390

K.SONUÇ

Önaraştırma ve soruşturmaya ait tüm savunma, ek savunma, raporlar, Danıştay'ın iptal kararı, tüm dosya münderecatında yer alan bilgi ve belgelerin okunup incelenmesi sonucunda: 400

1- Turgutlu Sarraf ve Kuyumcular Derneği'nin, altın fiyatının belirli bir seviyenin altına düşmesini önlemeye yönelik eylem ve işlemlerinin rekabeti sınırlama amacı taşıdığına ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bulunduğuna,

2- Ceza miktarının takdirinde, alınan kararların piyasa üzerinde önemli bir etki yaratmaması ve ilgili piyasanın coğrafi bakımdan küçüklüğü göz önünde bulundurularak, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden eylem ve işlemleri gerçekleştiren Turgutlu Sarraf ve Kuyumcular Derneği'ne, aynı Kanun'un "Para Cezaları" başlıklı 16. maddesinin ikinci fıkrası ve Rekabet Kurulu'nun 2006/1 sayılı Tebliğine göre asgari ceza tutarı 6.368 YTL para cezası verilmesi gerektiğine; ancak Rekabet Kurulu'nun vermiş olduğu 26.3.2002 tarih ve 02-16/176-70 sayılı Karar, Danıştay tarafından hakkında karar tesis edilen teşebbüs birliği lehine bozulduğundan ve önceki kararda verilen para cezasından daha fazla miktarda para cezası verilemeyeceğinden 5.816,11 YTL para cezası verilmesine, 410

420 **3-** 24.10.2000 ve 17.4.2001 tarihlerinde yapılan yerinde incelemelerde ve önaraştırma döneminde 31.10.2000 tarih ve 2655 sayılı yazıyla istenen "Ana Sözleşme (Protokol Şartnamesi)" metninin gönderilmeyip en son yazılan 30.4.2001 tarih ve 982 sayılı yazıya cevaben bir metin gönderilmesi, ancak gönderilen metnin raporda açıklanan nedenlerle gerçek metin olmadığına anlaşılmaması nedeniyle Turgutlu Sarraf ve Kuyumcular Derneği'ne, 4054 sayılı Kanun'un bilgi isteme veya yerinde inceleme hallerinde eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya hiç bilgi verilmemesi halini düzenleyen 16. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve Rekabet Kurulu'nun 2006/1 sayılı Tebliği uyarınca 3.184 YTL para cezası verilmesi gerektiğine; ancak Rekabet Kurulu'nun vermiş olduğu 26.3.2002 tarih ve 02-16/176-70 sayılı Karar, Danıştay tarafından hakkında karar tesis edilen teşebbüs birliği lehine bozulduğundan ve önceki kararda verilen para cezasından daha fazla miktarda para cezası verilemeyeceğinden 2.908,05 YTL para cezası verilmesine,

430 **4-** Aynı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgi verme eylemlerinin gerçekleştiği tarihte, Derneğin yönetim kurulu üyeleri olan Zeynel Yaşar, Mustafa Türksoy, Tefik Berri Ata, Ömer Gündüz, Mehmet Uzun'a ayrı ayrı ve %5 oranında olmak üzere 145,40'ar YTL idari para cezası verilmesine (Kurul Üyeleri Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL ve Süreyya ÇAKIN takdiren %10 oranında idari para cezası verilmesi yönünde oy kullanmalarına karşılık, Rekabet Kurulu'nun vermiş olduğu 26.3.2002 tarih ve 02-16/176-70 sayılı Kararın, Danıştay tarafından hakkında karar tesis edilen teşebbüs birliği lehine bozulması ve önceki kararda verilen para cezasından daha fazla miktarda para cezası verilememesi nedeniyle %5 oranında ceza verilmesine ilişkin karara iştirak etmişlerdir),

440

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.